

Mottagare
Folkbildningsrådet
folkhogskola@folkbildningsradet.se

Datum
2026-03-10

Diarienummer
DNKS260011

Yttrande, förslag till nytt statsbidragssystem och nya villkor folkhögskola

Region Halland lämnar härmed yttrande över Folkbildningsrådets "Förslag till nytt statsbidragssystem och nya villkor folkhögskola".

I stora delar anser Region Halland att förslaget om nya statsbidragsvillkor för folkhögskolor är bra. Det är ett förslag som ansluter till tidens behov som finns inom folkhögskolan och förtydligar villkor. Fem kvaliteter för folkhögskolan anges (Bildning och utbildning, Bildningsmiljö, Bidrag till samhällsnytta, Demokrati och delaktighet samt Kultur för mångfald) och vi menar att dessa är väl lämpade och på ett bra sätt uttrycker folkhögskolans särart.

Det är bra att kvaliteterna inte utgår från traditionella värden med mätningar av mängder och volymer som, ofta i välfärdsverksamheter, tränger undan det kunnande och praktik som finns. Vi uppfattar en riktning mot vad man kan kalla "mjuka värden". Vi ser det som positivt att kvalitetsbeskrivningarna kommer att vara utgångspunkt för uppföljning av folkhögskolorna och ses som område för stöd och utveckling, inte sortering. Region Halland är av uppfattningen att Folkhögskoleenkäten kan vara ett av flera redskap att mäta kvaliteterna.

I tidigare villkorsdokument har alltid en definierande text, enligt nedan funnits med. Av någon anledning finns inte någon liknande text med i liggande förslag. Texten måste anses som central och i någon form även finnas med i ett nytt förslag till villkor för folkhögskolan.

"Statens stöd till folkhögskolan utmärks av en tilltro till folkhögskolornas förmåga att självständigt forma den verksamhet som är kopplad till stödet. Folkhögskolornas relativa frihet från statlig styrning ger möjlighet att utifrån sina skilda profiler och idémässiga bakgrunder utforma verksamheten. Självständigheten och folkhögskolans pedagogiska idé och miljö präglar utbildningsformen folkhögskola och ger folkhögskolorna en särställning i förhållande till andra utbildningsformer".

I remissen uttrycks önskan om särskilt övervägande kring ett antal fokusområden som kommenteras nedan.

Vilka övergripande ekonomiska och organisatoriska utmaningar och möjligheter ser ni med det nya fördelningssystemet?

- En stor förändring är styrningen mot att statsbidrag kommer att fördelas framåtsyftande i treårsperioder i stället för nuvarande ett år i taget är positivt. Det leder till överblick över ekonomi och verksamhet.
- I förslaget finns, för många skolor nya villkor (lärtäthet, förstärkningsbidrag, rektorsutbildning) som är förenade med nya kostnader och det hänvisas till omorganisering, omfördelning och omställning. Kombinerat med den urholkning av statsbidragen som skett är det tveksamt om skolor kan leva upp till dessa. En konsekvensbeskrivning borde göras om statsbidrag till en ”medelskola” skulle räcka för finansiering av en folkhögskola enligt dessa nya villkor.
- Det finns en risk för att förändringen av förstärkningsbidraget minskar totala andelen allmän kurs vid landets folkhögskolor. Region Halland fäster särskild vikt vid textens utfästelse om att Folkbildningsrådet kommer att följa utvecklingen och hur detta kan komma att påverka verksamhetsvolymen för allmän kurs nationellt.

Hur påverkas folkhögskolorna av höjningen av lärartäthet för allmän kurs?

- Det konstateras i materialet att de flesta skolor redan idag har en lärartäthet om 2,0. Kombinerat med de nya villkoren för förstärkningsbidraget bör det öka lärartätheten vid allmänna kursen. Det är välkommet, behovet av detta har funnits under en längre tid då målgruppen för allmänna kursen förändrats. Samtidigt ska alla vara garanterade en undervisningstid om 20 timmar, behövs lärartätheten då?

Vilka konsekvenser ser ni för folkhögskolan och deltagarna av att kravet på lärartäthet på särskilda kurser tas bort?

- Ett utmärkande drag för folkhögskolan är särskilda kurser med hög kvalité och ett gott renommé som ofta är förberedande för högre utbildningar. Vid dessa kurser är lärartätheten i regel hög. Med omläggningen av förstärkningsbidraget finns risken att skolor behöver göra omfördelning av lärartjänster från särskild till allmän kurs. En sådan omfördelning medför försämrad kvalité och skolor ändrar inriktningar vid särskilda kurser som slår mot hela folkhögskolan. Samtidigt ska alla vara garanterade en undervisningstid om 20 timmar, behövs lärartätheten då?

Vilka möjligheter och konsekvenser ser ni av villkoren om en organisation för deltagarhälsa?

- Detta är viktigt om folkhögskolan fortsättningsvis ska svara mot de behov och krav som finns hos deltagare och i omgivande samhälle. Även om folkhögskolan visar goda resultat i att möta deltagare och sin förmåga att hjälpa till med utveckling

skapar detta en systematik och samordning på skolan. Vi fäster särskild vikt vid texten om att deltagarhälsoarbetet ska ske i samarbete med pedagogisk personal.

Hur påverkas folkhögskolorna av förslaget om att minst hälften av verksamheten ska genomföras på plats?

- Region Hallands två folkhögskolor med stor verksamhet på plats kommer inte att påverkas. Det är ett särskilt signum för skolformen att verksamheten bedrivs på en fysisk plats där mötet mellan människor kan ske. Vi uppfattar och poängterar vikten av att de skolor som idag har ”för stor” distansverksamhet får möjlighet till och stöd för trolig omställning av sin verksamhet.

Hur kan ni implementera de nya villkoren inom den givna tidsplanen, och vilket ytterligare stöd behöver ni från Folkbildningsrådet?

- Över lag har Folkbildningsrådet gjort bra presentationer för implementering av det nya förslaget med webbsändning, frågestunder mm. Följebrevet anger dock att folkhögskolorna har ungefär ett år på sig att planera och genomföra omställningar. Denna skrivning förutsätter att liggande förslag om nya villkor kommer att antas i september utan ändringar. Rimligare borde vara att nya villkor gäller tidigast från 1 juli 2027 än 1 januari 2027. Vi lyfter även frågan om övergångsregler gällande deltagare som startat kurs före nya villkor och slutför under nya villkor.

Andra synpunkter

- 2.2.1 I texten kring Bildning och utbildning borde följande tillföras ”Folkhögskolorna är också fria att själva utforma kursinnehållet, sitt sätt att arbeta och organisera studierna; det finns inga nationella läroplaner eller kursplaner”.
- 2.2.2 Skrivningen om pedagogisk personal på internat kan tolkas som ett krav, exempelvis med bemanning dygnet runt. Vi föredrar en text om att vid internat kan finnas tillgång till personal.
- 3.3.5 Fastställer att rektor ska leda den pedagogiska verksamheten. Det förtjänas att uppmärksamma att rektor ofta har att vara väl insatt i hela folkhögskolans verksamhet, från taknock till arbetstidscheman. Ett förtydligande bör göras om vilken rektorsutbildning som avses och hur skolan ska finansiera en sådan ny kostnad.
- 4.1.1 Förslaget gör en anpassning till CSN stödet om maximalt 2 års studier för grundskola. Om deltagare behöver mer än 2 år och klarar finansiering utan CSN ska folkhögskolan inte sätta hinder för det.
- 4.3.1 Angående sammanhållen grupp, då folkhögskolan har en hög nivå av individanpassning, där deltagare ofta är med i olika grupper kräver begreppet förtydligande. Det ger uttryck för en detaljstyrning som inte är till gagn för vare sig skolformen eller deltagare

- 4.3.4 Vi anser att begreppet etableringsplan är ett arbetsmarknadspolitiskt begrepp och hör inte riktigt hemma inom folkbildningen. Studieplan för båda kursformerna bör vara tillräckligt. Att kräva ”individuella mål för personlig utveckling” finner vi tveksamt. För många av folkhögskolans deltagare upplevs frågeställningen och kravet som svårt, inledningsvis räcker det med att man vill ha en gymnasiebehörighet. Den personliga utvecklingen kommer ofta som en ”bieffekt” av studierna.
- 4.3.5 Region Halland ansluter till det nya villkoret om att allmänna och särskilda kurser ska ingå i återkommande kursöverskridande samarbeten.
- 5.4.2 Särskilt förstärkningsbidrag för deltagare med brister i svenska språket är undantagna vid särskild kurs men utgör underlag vid yrkeskurs. Särskilda kurser ger också möjlighet att närma sig arbetsmarknad eller studier, därför bör särskild kurs också vara underlag för det särskilda förstärkningsbidraget.

Driftnämnden Kultur och Skola

Hanna Schölander
Ordförande

Karin Wettermark Jonsson
Förvaltningschef